

Сценарий.
“Махтанабыт, эйиэхэ, Букубаар!”

Туттуллар тэриллэр: аабыыга карточкалар, доска, компьютер, проектор, оонньууларга карточкалар

Бэлэмнэнии үлэтэ:

1. Оҕолор буукубалар тустарынан ырыалары нойосуус үөрэтэллэр (төбөлөрүгэр эбэтэр түөстэригэр буукубалар ойууларын кэтэллэр)

2. Эбэрдэ хоһоон үөрэтэллэр

3. Кылааһы киэргэтии.

4. презентация

5. туоһу сурук хас биирдии оҕоҕо

Хаамыыта:

Слайд 1. Учуутал: Үтүө күнүнэн күндү үөрэнээччилэр, төрөшпүттэр, ынырыылаах ыалдьыттар!

Бүгүн биһиэхэ ураты күн

Бүгүн биһиэхэ үөрүүлээх күн

Бүгүн биһиэхэ бэһиэлэй күн

Бүгүн биһиэхэ күүтүүлээх күн

Тоҕо буолуой, оҕолоор?

Бастакы ааҕарга, суруйарга үөрэппит кинигэбитигэр махталбытын биллэрэр дьоро күн үүннэ! Барыгытын итиитик истинник эбэрдэлиибин!

6 ый анараа өттүгэр оскуола боруогун атыллаан үөрэнээччи үрдүк аатын сүкпүккүт. 6 ый иһигэр улааттыгыт, элбэххэ үөрэннигит, ааҕар, суруйар буоллугут.

- Ааҕарга суруйарга үөрэппит бастакы кинигэбит аата? (букубаар)

- Чэйин эрэ, Букубаарбытын ынырыабын эрэ!

Слайд 2

Учуутал: – Дорообо, Букубаар! Биһиэхэ бүгүн эн күндү ыалдьыт буол!

Букубаар: – Дорооболорун, оҕолоор! Эһигини кытта көрсүһэрибиттэн олус долгуйдум, үөрдүм!

Дорҕооннору үөрэттим,

Буукубалары биллэрдим,

Элбэх тылы суруйтардым,

Этии, кэпсээн аахтардым.

Үгүс ойуу көрдүгүт,

Үөрэн-көтөн сөхтүгүт.

Кэрэхсээннит, сэргээннит

Кэпсээннэрбин биллигит.

Учуутал: – Махтал, Букубаар биһиэхэ кэлбиккэр. Биһиги эн буукубаларгын барытын үөрэттибит. Эн буукубаларын туһунан билигин ырыа ыллыахпыт!

Слайд 3

Үөрэх киэн эйгэтигэр
Букубаардыын айанныахха
Сахалыы дорҕооннору
Ыраастык санарыахха

Буукуба эйгэтэ
Абылыыр, угуйар
Суруга бичигэ
Элбэххэ үөрэтэр.

Аһаҕас дорҕооннор
Эйэҕэс доҕоттор
Ырыаһыт буоланнар
Холкутук ыллыыллар.

Аа, ыы, оо, уу,
Ии, ээ, өө, үү
Суруктарга тиһиллэр
Ырыалара иһиллэр.

Аа атынан айанныыр,
Алаастары кэрийэр.
Ыы буукуба кэнниттэн
Ытынаан эккирэтэр.

Аа, ыы, оо, уу,
Ии, ээ, өө, үү
Суруктарга тиһиллэр
Ырыалара иһиллэр.

Оо онгоойугун ылан
Отоннуу тыаҕа ойдо.
Уу утуктуу олорон
Улары көрөн сүүрдэ.

Аа, ыы, оо, уу,
Ии, ээ, өө, үү
Суруктарга тиһиллэр
Ырыалара иһиллэр.

Ии илимин бэрийэр,

Ээ эриэхэ хомуйар.
Өө өтөҕү кэрийэр,
Үү үрүмэччи сырсар.
Аа, ыы, оо, уу,
Ии, ээ, өө, үү
Суруктарга тиһиллэр
Ырыалара иһиллэр.

Ыа, уо, үө, иэ дьуптуоннар
Сахалыы саналаахтар,
Кыһыл уонна саһархай
Ураты ойуулаахтар.

Доҕордуу дьуптуоннарбыт
Хомус тардан сыыйаллар,
Тойукка, оһуохайга
Көхтөөхтүк кыттыһаллар.

Ыа дьуптуоммут ырыаһыт,
Ыалдытымсах майгылаах.
Уо дьуптуоммут уолуйбут,
Уот көрөн куттаммыт.

Доҕордуу дьуптуоннарбыт
Хомус тардан сыыйаллар,
Тойукка, оһуохайга
Көхтөөхтүк кыттыһаллар.

Үө дьуптуоммут балыксыт,
Күөгүлээри үөн мунһар,
Иэ дьуптуоммут элиэни
Дьиэ таһыттан хордьоҕор.

Доҕордуу дьуптуоннарбыт
Хомус тардан сыыйаллар,
Тойукка, оһуохайга
Көхтөөхтүк кыттыһаллар.

“Т” табанан айанныыр
Туйахтара тоһургуур.
“П” хоптолордуун көтөр

Дорџооннорго тиэтэйэр.

Дорџооннорбут иллээхтэр
Ньиргиэрэ суох бүтэйдэр.
Ардыгар сиедтиһэннэр
Тэбис тэнгэ сырсаллар.
“К” буубуба күнү кытта
Кустуктана үнкүүлүүр.
“Ч” буубуба чороон тутан
Кымыһынан күндүлүүр.

Дорџооннорбут иллээхтэр
Ньиргиэрэ суох бүтэйдэр.
Ардыгар сиедтиһэннэр
Тэбис тэнгэ сырсаллар.

“Х” хомуһун тыаһатар
Сыйа тардан астынар.
“С” сардаана симэхтээх
Дьирэнкэйдээн ыстанар.

Дорџооннорбут иллээхтэр
Ньиргиэрэ суох бүтэйдэр.
Ардыгар сиедтиһэннэр
Тэбис тэнгэ сырсаллар.

“М” мэкчиргэ уруһуйдуур
Туллугу үтүктэр.
Кынаттарын саратан
Доџотторун ынырар.

Доџотторум, дорџооннорум,
Бука бары мустуохха,
Энин араас кэһиилээх
Бүгүн манна көрсүөххэ.

Дь дьэдьээннээх, Г сугуннаах,
Нь ньургуһун тутуурдаах,
Й буукуба харыйалаах,
Б минньигэс балыктаах.

Доџотторум, дорџооннорум,
Бука бары мустуохха,
Энин араас кэһиилээх
Бүгүн манна көрсүөххэ.

Д бэдэрдээх, һ эһэлээх,
Б баџалаах, н тииннээх,
Р туруйа кэһиилээх
Н нэтээги оонньуурдаах
Доџотторум, дорџооннорум,
Бука бары мустуохха,
Энин араас кэһиилээх
Бүгүн манна көрсүөххэ.

Нуучча тылын буукубатын
Оонньуурдарга буллубут,
Я яхталаах, ю юлаалаах,
Ц иннэлээх циркульлаах.

Нуучча тылыттан киирбит
Буукубалар элбэхтэр,
Сахалыы дорџооннордуун
Олус, олус иллээхтэр.

З зонтиктаах, зебралаах,
Ж жирафа тутуурдаах,
Ф фонтанга сөтүөлүүр,
Ш шаригы сөбүлүүр.

Нуучча тылыттан киирбит
Буукубалар элбэхтэр,
Сахалыы дорџооннордуун
Олус, олус иллээхтэр.

В вишнянан күндүлүүр,
Е елоттуун үнкүүлүүр,
Ё ёжиктыын мэниктиир,
Щ щетканан далбаатыыр.

Слайд 4. Букубаар. – Оџолоор, олус үчүгэйдик мин букубалырым, дорџооннорум туһунан ыллаатыгыт. Маладыастар! Мин олус үөрдүм. Аны мин сорудахтарбын толоруоххут.

Слайд 5. Таай, ханнык букубаный.

Слайд 6. Букубалар муммуттар (анаграмма)

Слайд 7. Ким сатаан ааџар? (вертушка)

Слайд 8. Көрдөөх диктант. Төбөџүтүгэр баар букубалырынан тылларда суруйун.

Үөрэх, мас, балык, туйах, сүгэ, юла, дьизэ, ыал, тонг, оһуор, ньирэй, аџыс

Слайд 9-14. Аахпыт айымньыгын төһө өйдүүгүн? (ойуулар)

1. Түргэн
2. Үтүө күн
3. Дьизэ малааһына
4. Училище
5. Сэргэлээх алааска
6. Ини-биилэр

Слайд 15. “Букубалар үнкүүлүүлэр” (төбөлөрүгэр букубаларын кэтэллэр, музыка тыаһыыр). Бастын үнкүүһүт

Оџолор хоһоон ааџаллар

Киэн суолга сирдээбит
Кэпсиир кэрэ букубаар
Ааџар буола үөрэммит
Букубаарбын бүтэрдим.

Билбэтэхпин билэммин
Билиим-көрүүм үрдээтэ
Букубаарбын аһаммын
Кичэйэммин ааџабын.

Мантан саџаламмыта
Маннай ааџыбыт
Чабыл сырдыкка тардыһыбыт.

Эн биһиэхэ биэрдин билиини
Эн биһиэхэ үүннэрдин кынаты
Онтон биһиги аахтыбыт
Атын араас кинигэлэри

Букубаарбыт барахсан баһыыба
Баһыыба бары учугэйгэр
Учугэй кэпсээннэр, сэһэннэр
Учугэй хоһооннор, ойуугар.

Слайд 16. Ырыа.

Сахалыы азбукаҕа
Буукубалар ыллыыллар
А, Б, В, Г, Ё, Д, ДЬ,
Е, Ё, Ж, З, И, Й, К

Буукубаны үөрэтэн
Азбуканы ааҕабыт
Буукуба эйгэтинин
Сахалыы сангарабыт.

Дорҕооннортон тиһиллэн,
Оһуор буолан тыллаллар
Л, М, Н, Н, НЬ, О, Ө,
П, Р, С, Һ, Т, У, Ү.

Буукубаны үөрэтэн
Азбуканы ааҕабыт
Буукуба эйгэтинин
Сахалыы сангарабыт.

Сахалыы азбукаҕа
Дорҕооннор доҕордуулар
Ыа, уо, иэ, үө дифтоннар
Сиэттиһэн үнкүүлүүллэр.

Буукубаны үөрэтэн
Азбуканы ааҕабыт
Буукуба эйгэтинин
Сахалыы сангарабыт.

Слайд 17. Букубаар тыл этэр.

Таптаан миигин аахтыгыт,
Таабырыммын таайдыгыт,
Аны араас кинигэни
ааҕа сылдыһын эһиги.
Умсугуйан үөрэнин,
Оскуоланы бүтэрин,
Ол эрэри бука бары
Умнайаҕыт букубаары!

Оболор хоһоон аабаллар

Бастакы кинигэбит,
Букубаар барахсан,
Үөрэппит өнгөбүн
Куруутун өйдүөхпүт.

Эн биһиэхэ биэрдин билиини,
Эн биһиэхэ үүннэрдин кынааты,
Аны биһиги ааһыахпыт
Атын араас кинигэни.

Туоһу суруктары туттарыы

Ааһы кинигэтэ, Саха тыла киирэллэр.

Учебниктары түнэтии

Билигин бэйэлэрин истин эбэрдэ тылларын тиэрдиэхтэрэ саамай күндү
дьоннот, төрөппүттэргит.

Манан бүгүнгү мероприятиебыт түмүктэнэр.
Көрсүөххэ диэри!

Мин дойдум. Дойдум үрдүк хайалардаах. Элбэх өрүстээх,
Минд хеелх. Онно балык арааһа үөскүүр. Тыатыгар дойдугар,
Күөлгүр, мас сүдэтэ үүнэр. Мин төрөөбүт дойдугар,
Күөлгүр таптыбын.

Мин дойдум. Дойдум үрдүк хайалардаах. Элбэх өрүстээх,
Минд хеелх. Онно балык арааһа үөскүүр. Тыатыгар,
Күөлгүр дойдугар, мас сүдэтэ үүнэр. Мин төрөөбүт дойдугар,
Күөлгүр таптыбын.